

Competències en informació i documentació

Alexandre López-Borrull

PID_00187115

Índex

Introducció	5
Objectius	6
1. Competències en informació i documentació	7
1.1. Memòria de competències	8
1.1.1. Autoavaluació quantitativa de competències	8
1.1.2. Autoavaluació qualitativa de competències	12
Resum	15
Activitats	17
Bibliografia	18

Introducció

Aquest mòdul, el primer de l'assignatura *Treball final de grau I*, versa sobre l'elaboració de la memòria de competències. Anomenada així, serà un dels documents que haureu de lliurar al final de l'assignatura *Treball final de grau II*.

Recordem, doncs, perquè no hi hagi cap error, que l'assignatura *Treball final de grau I* se supera mitjançant el lliurament de la memòria de competències (aquest mòdul), i que el *Treball final de grau II* se supera mitjançant una memòria que pot ser diferent en funció de la via que hagueu triat: pràctiques externes, projecte professional o bé treball d'investigació.

Objectius

Així, doncs, els objectius d'aquest mòdul són els següents:

- 1.** Reflexionar sobre les competències assolides en l'aprenentatge del grau d'Informació i Documentació.
- 2.** Reflexionar sobre les competències assolides al llarg del treball final de grau propi.
- 3.** Entendre les conseqüències de l'assoliment de competències en el moment final d'un estudi per a la inserció laboral posterior.

1. Competències en informació i documentació

Podeu percebre la llista de **competències** que us presentàvem en el moment de la primera matriculació com un **contracte social** al qual ens hem compromès des dels Estudis de Ciències de la Informació i la Comunicació amb els estudiants que es matriculen en el grau d'Informació i Documentació. Així, es pot visualitzar com allò implícit que dins dels continguts i de les activitats que s'han creat i dissenyat al llarg del grau d'Informació i Documentació, haureu anat assolint i incorporant al vostre bagatge personal i professional.

Formalment, una competència en el nou **Espai Europeu d'Educació Superior** es defineix com:

“el conjunt de capacitats que una persona posa en pràctica en el desenvolupament de la seva activitat professional i acadèmica, de manera eficient, autònoma i flexible.”

Tal com descriu en l'espai de la UOC dedicat a l'EEES:

“L'assoliment de la competència implica la combinació de coneixements, habilitats, actituds i valors que permeten a un titulat afrontar amb garanties la resolució de problemes en contextos acadèmics, professionals o socials.”

“Des de l'ensenyament superior, universitari i de formació d'adults, el disseny per competències ens ajuda a elaborar els programes a partir dels perfils acadèmics i professionals que han de donar resposta a les necessitats de l'entorn. Més enllà d'una llista de continguts per aprendre o de matèries per impartir, el disseny per competències contribueix a disminuir la distància existent entre la formació i la realitat del mercat de treball que tradicionalment ha caracteritzat la institució universitària.”

Deixant de banda el debat pedagògic inherent, el més important sovint serà la reflexió sobre allò que haureu après a fer, o millorat. Quan us incorporeu com a estudiant del grau, tots vosaltres haureu vingut amb bagatges diferents:

1) Així, alguns proveníeu d'alguna titulació ja relacionada amb la informació i la documentació, com per exemple la diplomatura de Biblioteconomia o bé la llicenciatura de segon cicle de Documentació. Per tant, és raonable assumir que ja disposeu d'alguna de les competències.

2) Altres proveníeu de trajectòries professionals més o menys relacionades amb la nostra disciplina. No és gens estrany encara, malauradament, que alguns de vosaltres estigüeu treballant en perfils laborals en els quals no es demanava formalment algú amb titulació dins la informació i documentació, a la pràctica hi estigüeu exercint tasques més pròpies de la informació i la documentació.

3) També és ben possible que proveingueu de titulacions anteriors en què, en alguna de les diverses assignatures, hagueu ja vist alguna de les diferents competències, tot i que possiblement a algun nivell més inicial o menys aprofundit.

4) Finalment, pot ser que les vostres trajectòries personals i professionals no hagin tingut cap relació formal amb alguna de les competències pròpies de la informació i la documentació.

En qualsevol d'aquests bagatges, considerem prou oportú reflexionar sobre l'avenç o les noves competències que considereu que hagueu assolit i en què creieu que pot millorar la vostra capacitació professional i laboral.

Així, de la llista de competències lligada al grau d'Informació i Documentació, part del que heu de lliurar com a apèndix en el *Treball final de grau I* al final d'haver cursat l'assignatura seria una memòria de reflexió de competències, que és el punt que tractarem en el proper apartat, a la vegada que veurem de quina manera aconsellem la redacció.

1.1. Memòria de competències

Anomenem així el document que heu de lliurar en acabar el *Treball final de grau I*, independentment de si heu cursat o no conjuntament el *Treball final de grau II*. Així, aquest document serà el que ens permetrà avaluar aquesta assignatura.

Des d'aquest punt de vista, el podem definir com el document que us permetrà contextualitzar i avaluar de manera personal totes les competències que hagueu anat assolint i el seu context.

En cada semestre i de manera pautaada, disposareu d'una sèrie de preguntes i exercicis d'autoavaluació que caldrà considerar en aquest apartat, i també alguns consells per tal de fer la memòria.

Algunes parts fixes de la memòria que us presentem a continuació seran:

1.1.1. Autoavaluació quantitativa de competències

Anomenem així l'apartat que, per mitjà de document plantilla o formulari, us farem arribar a cada estudiant. En aquesta avaluació, caldrà que reflexioneu individualment sobre quin grau d'assoliment teniu sobre aquestes competències, un cop superades la majoria de les assignatures.

Per a això, disposareu de la **llista de competències del grau d'Informació i Documentació**, dividides en tres grans grups:

- **Competències específiques:** les competències específiques de cada àmbit de coneixement (de les ciències polítiques, de la filologia, de l'enginyeria de sistemes, de la psicopedagogia...). A més, dins del grau d'Informació i Documentació hem definit unes competències específiques per a cada una de les mencions amb les quals podeu personalitzar la vostra titulació.
- **Competències transversals:** les competències transversals a diferents programes (per exemple, el pensament crític i autocrític o la capacitat de lideratge).
- **Competències pròpies de la UOC,** que són les competències transversals que es garanteixen en les titulacions de la UOC i que són tret distintiu de la Universitat (com ara la comunicació en una llengua estrangera, l'ús i aplicació de les TIC, la iniciativa emprenedora o l'expressió escrita).

A continuació, doncs, us recordem la llista de competències generals del grau d'Informació i Documentació:

1) Competències específiques comunes al grau d'Informació i Documentació

- Aplicació de les tecnologies de la informació a la gestió d'informació i coneixement en l'organització.
- Aplicació de programes i components informàtics a productes, serveis i sistemes d'informació.
- Disseny de productes, serveis i sistemes d'informació.
- Gestió de la implantació i explotació de productes, serveis i sistemes d'informació.
- Definició i aplicació de polítiques, mètodes i tècniques per a protegir, conservar i preservar documents i el seu contingut informatiu.
- Identificació, avaluació i validació d'informació, documents i les seves fonts.
- Elaboració i aplicació de criteris de reunió, selecció, adquisició i supressió de documents.
- Organització i estructuració de les dades relatives a la descripció de documents i les seves col·leccions.
- Aplicació de tècniques de recerca, recuperació, tractament i presentació de la informació.

- Identificació de les necessitats i fluxos d'informació d'una organització.
- Planificació i gestió de la informació i el coneixement per a afegir valor a l'organització.
- Establiment de polítiques d'informació corporatives.
- Definició i aplicació de mètodes sistemàtics d'observació de l'entorn d'una organització.
- Aplicació dels aspectes legals i ètics relatius a l'activitat professional.
- Anàlisi i interpretació dels usos, necessitats i expectatives dels usuaris i els clients.
- Previsió, organització, gestió i elaboració d'un projecte tècnic.
- Participació en el disseny i l'avaluació de polítiques públiques d'informació.
- Gestió d'unitats organitzatives dedicades a proporcionar i promocionar productes, serveis o sistemes d'informació.
- Formació per a la millora de la cultura i la capacitat informacional dels usuaris.

2) Competències específiques per a la menció Biblioteca i centre de documentació

- Aplicació avançada de normes tècniques al tractament i explotació de documents, col·leccions i recursos.
- Disseny i control de polítiques d'adquisició de documents, col·leccions i recursos. Elaboració i aplicació de normatives d'accés i ús de serveis.
- Elaboració d'estudis del comportament informacional d'usuaris i aplicació dels resultats a la millora del servei.

3) Competències específiques per a la menció Gestió d'informació: anàlisi d'informació

- Identificació proactiva dels perfils informacionals dels usuaris i dels factors crítics de vigilància de l'organització.
- Explotació de fonts d'informació especialitzades.

- Aplicació de tècniques quantitatives i qualitatives a l'anàlisi d'informació.
- Elaboració i presentació de productes informatius orientats a la planificació i la presa de decisions.

4) Competències específiques per a la menció Gestió d'informació: gestió documental

- Establiment de requisits de seguretat i accés als documents.
- Preservació a llarg termini dels continguts informatius en els formats i suports documentals adequats, a partir de l'anàlisi del context organitzatiu, social, legal i tecnològic.
- Incorporació dels requisits documentals dels processos de negoci en els sistemes i serveis d'informació.

5) Competències específiques per a la menció Gestió d'informació: arquitectura d'informació

- Disseny dels mecanismes d'interacció de l'usuari amb els sistemes d'informació.
- Coordinació de la implementació i millora dels mecanismes d'interacció de l'usuari amb els sistemes d'informació.
- Establiment de criteris de gestió de continguts.
- Establiment de requisits i procediments de garantia de la privacitat de l'usuari.

6) Competències específiques per a la menció Gestió de sistemes d'informació

- Establiment dels factors crítics d'èxit dels sistemes d'informació i dels seus requisits.
- Coordinació de la implementació i la millora dels sistemes d'informació.
- Integració del conjunt de sistemes d'informació de l'organització, i de la seva evolució a llarg termini.
- Establiment de polítiques de seguretat dels sistemes d'informació.

7) Competències transversals

- Capacitat de comunicació en llengua estrangera (anglès).
- Comunicació escrita i oral mitjançant la Xarxa.
- Capacitat d'ús i aplicació de les TIC en els àmbits acadèmic i professional.
- Treball en equip interdisciplinari.
- Reconeixement de la diversitat i multiculturalitat.
- Compromís ètic.
- Iniciativa emprenedora.
- Orientació a la qualitat.

8) Competències pròpies de la UOC

- L'ús i aplicació de les TIC en l'àmbit acadèmic i professional.
- La comunicació en una llengua estrangera (anglès).

1.1.2. Autoavaluació qualitativa de competències

Així com en l'apartat anterior s'ha fet una ponderació quantitativa de les competències, en aquest apartat de la memòria us demanem que la feu més de tipus qualitatiu, és a dir, que reflexioneu sobre les 5-10 competències que considereu que han estat més importants en el vostre aprenentatge durant el grau d'Informació i Documentació i durant el *Treball final de grau*:

1) Competències rellevants en el vostre aprenentatge del grau d'Informació i Documentació

Per tal de valorar aquest grau d'importància, us oferim alguns consells:

- Si durant el procés d'aprenentatge com a estudiants, ho heu compaginat amb un o diversos llocs de treball, destaqueu aquelles competències que de manera més reeixida creieu que heu pogut incorporar i aplicar, tant si el vostre entorn laboral està relacionat amb la informació i la documentació com si no. Així, en aquest apartat també podeu respondre les preguntes següents:
 - Quines competències creieu que tindran més pes en el vostre futur professional?
 - Quines competències creieu que estan més actualitzades?

- En quina activitat o assignatura creieu que es reflecteix millor l'assoliment d'aquestes competències?
- En funció de les vostres expectatives d'orientació laboral, vinculades a les mencions o no, pondereu aquelles competències que creieu que us han de permetre assolir un millor lloc de treball.

2) Competències rellevants en el vostre aprenentatge del treball final de grau

Per tal de valorar aquest grau d'importància, us oferim alguns consells. En aquest treball final de grau, segons la via que hagueu triat, haureu fet més incidència en unes competències o unes altres. Així, aquest apartat hauria de respondre a preguntes com les que us presentem a continuació:

- Si heu fet pràctiques externes, quines competències del grau d'Informació i Documentació heu treballat més?
- Si heu fet pràctiques externes, s'adiuen amb la previsió de menció per la qual vau triar-lo?
- Creieu que heu assolit alguna competència durant les pràctiques que no és inclosa dins del grau d'Informació i Documentació?
- Si heu fet un projecte professional, quines competències o destreses que ja teníeu al vostre lloc de treball heu millorat?
- Si heu fet un projecte professional, quins coneixements i de quines assignatures heu tret un millor aprofitament?
- Creieu que heu assolit alguna competència durant el projecte professional que no és inclosa dins del grau d'Informació i Documentació?
- Si heu fet un treball d'investigació, quines competències o destreses heu millorat?
- Si heu fet un treball d'investigació, quins coneixements i quines assignatures us han estat més útils?
- Creieu que heu assolit alguna competència durant el treball d'investigació que no és inclosa dins del grau d'Informació i Documentació?

Com podeu suposar, aquestes preguntes referides a les competències quedaran totalment complertes per a aquells alumnes que facin el *Treball final de grau I* i *II* en el mateix semestre. Per a aquells que ho facin en el segon semestre, si bé

ja és possible fer una prospecció pel que ja haureu treballat al llarg del primer semestre, podeu incorporar la reflexió a la valoració global de l'assignatura que us demanem en el document que lliureu en el *Treball final de grau II*.

Resum

En el nou Espai Europeu d'Educació Superior, les competències formen part del pacte entre estudiant i universitat, en el sentit que són allò que els graus es comprometen que ho pugueu incorporar al vostre aprenentatge.

La reflexió sobre les competències al llarg del grau d'Informació i Documentació i el treball final de grau us han de permetre avaluar-vos en el sentit de l'aprenentatge i el coneixement que heu incorporat al llarg dels diversos semestres que heu estat estudiant de la UOC.

Activitats

1. Consulteu el llistat de competències d'altres graus oferts per la UOC. Amb quins graus considereu que compartim més competències?
2. Consulteu el llistat de màsters, postgraus i cursos d'especialització oferts pels estudis de Ciències de la informació i la comunicació de la UOC. N'hi ha cap que creieu que encaixa en el vostre perfil?
3. En funció de la possible menció (o mencions) que hagueu triat com a subespecialització en el grau d'Informació i Documentació: quins estudis posteriors creieu que s'adiuen més amb el perfil acadèmic que heu assolit durant els vostres estudis?
4. Consulteu l'estudi fet per FESABID sobre la professió. Quines conclusions en podeu treure?

Bibliografia

Per saber més sobre l'EEES i les competències us recomanem l'espai EEES a la UOC: http://www.uoc.edu/portal/catala/la_universitat/ees/ees/documents_de_referencia/index.html